Raadsvoorstel

Raadsvergadering
14-12-2021

Agendapunt
Energiefonds Borne

Nummer
21int01763

Onderwerp
Energiefonds Borne

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Uw raad wordt voorgesteld een lokaal Energiefonds Borne in te stellen waaruit kleine bedrijven, agrariërs, verenigingen en stichtingen kleinere duurzame investeringen gedeeltelijk kunnen financieren. Dit fonds speelt in op leenbehoeften tot € 50.000 en vormt daarmee een goede aanvulling op reeds bestaande fondsen die vanaf € 50.000 financieren.
Met de instelling van dit fonds verwachten we een goede bijdrage te leveren aan de doelrealisatie om in 2050 een CO-2 neutrale gemeenschap te zijn.

1 Inleiding
Na de vaststelling van de Energievisie Borne zijn we met het Programma Energietransitie aangekomen in de uitvoeringsfase. De komende jaren worden diverse initiatieven en projecten door de gemeenschap in Borne en door de gemeente Borne in uitvoering genomen die bijdragen aan de doelrealisatie om in 2050 een CO-2 neutrale gemeenschap te zijn.
Een van de projecten betreft het instellen van een revolverend fonds voor kleine bedrijven, agrariërs, verenigingen en stichtingen, waaruit de doelgroep energiebesparende maatregelen en kleinere coöperatieve initiatieven om duurzame energie uit zon op te wekken, partieel kunnen financieren.

Eerder is in 2020 een identiek voorstel aan de gemeenteraad gedaan. Dit voorstel is toen teruggenomen, omdat de condities van het fonds niet voldoende aansloten bij de behoeften van kleinere coöperaties. Zoals het project “Bee One” waarbij inwoners van Oud Borne gezamenlijk investeren in een zonnedak op de Karnahal.
Door als gemeente een aantrekkelijke, en een beter op de behoeften afgestemde, leenfaciliteit te creëren voor - in eerste instantie - kleine bedrijven, agrariërs, verenigingen en stichtingen, verwachten we een hefboom te creëren voor het besparen van energie of voor het opwekken van duurzame energie.
Het verstrekken van leningen uit het Energiefonds Borne moet als subsidieverstrekking worden aangemerkt. De regeling wordt daarom vastgesteld in de Subsidieverordening Energiefonds Borne. Dit is een bevoegdheid van uw raad. Ons college kan het bijbehorende Renteblad vaststellen.

2 Beoogd resultaat

Door het faciliteren van dit Energiefonds bereiken dat de doelgroep sneller overgaat tot het uitvoeren van energiebesparende maatregelen of het investeren in duurzame opwek installaties (zonnepanelen) waardoor we koers zetten richting de bijdrage van Borne aan de regionale opwekcapaciteit in 2030. En deze opwek bovendien – conform de zonneladder - bij voorkeur op grote daken te realiseren.

3 Argumenten

1. Het Energiefonds draagt bij aan het CO-2 neutraal maken van Borne.

Het Energiefonds is in staat om duurzame lokale projecten en initiatieven van de grond te krijgen door hulp bij de financiering. Daarmee kan het tempo van de energietransitie versneld worden en wordt een bijdrage geleverd aan een CO-2 neutraal Borne richting 2050.
Het Energiefonds gaat hiervoor duurzame leningen met een looptijd van 5, 10 of 15 jaar verstrekken aan ondernemingen en instellingen die projecten uitvoeren gericht op energiebesparende maatregelen of duurzame energieopwekking. Dit kunnen bedrijven, (sport) verenigingen, scholen of energie coöperaties zijn. De minimale lening bedraagt € 5.000, de maximale lening bedraagt € 50.000.
Het fonds is nooit de enige financier van een project: voor leningen van € 5.000 tot € 25.000 wordt maximaal 75% bijgedragen. En voor leningen van € 25.000 tot € 50.000 wordt maximaal 50% bijgedragen. Het college kan bij uitzondering bepalen dat voor coöperaties met als doel om op collectieve wijze energiebesparende maatregelen of grootschalige duurzame energieopwekking te organiseren, de maximale bijdrage van 75% ook te laten gelden voor leningen tot € 50.000.
Er wordt een Fondsmanager ingehuurd die projecten aanjaagt, projecten adviseert en begeleidt, financieringsdocumenten uitwerkt en beoordeelt en het evenwicht tussen financieel en maatschappelijk rendement bewaakt. Het Fondsmanagement verzorgt tevens periodieke rapportages aan de gemeente.

2. Het Energiefonds voorziet in een behoefte voor kleinere bedrijven, agrariërs, verenigingen en stichtingen die willen investeren in zon op grote daken.

Voor particulieren die willen investeren in zonnepanelen op het eigen dak bestaat (nog) de salderingsregeling. Juist de categorie bedrijven, agrariërs, stichtingen en verenigingen die beschikken over gebouwen met een groter dakoppervlak kunnen we met dit Energiefonds stimuleren om in zon op dak te investeren.
De markt kent aantrekkelijke financieringsregelingen voor leningen boven € 50.000 (BNG Duurzaamheidsfonds) en voor leningen boven € 1.000.000 (Energiefonds Overijssel). Dit fonds speelt dus heel gericht in op kleinere projecten met een financieringsbehoefte tot € 50.000. Heel recent is er via het SVn een nieuw Realisatiefonds ingesteld dat vanaf € 30.000 - € 1.000.000 financiert, maar speelt exclusief in op energie coöperaties die met een Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking in een zonneveld willen investeren. Het Energiefonds speelt meer in op individuele bedrijven, agrariërs, stichtingen en verenigingen.

3. Het Energiefonds wordt ingericht als subsidieregeling.

Het verstrekken van leningen door de gemeente Borne moet worden aangemerkt als subsidieverstrekking. Daarom is de regeling voor het Energiefonds Borne uitgewerkt in de Subsidieverordening Energiefonds Borne. Bij het verstrekken van een lening aan een bedrijf of instelling kan er sprake zijn van staatssteun. Op grond van Europese regelgeving moet onderzocht worden of er sprake is van geoorloofde steun. In de Subsidieverordening Energiefonds Borne is er voor gekozen aan te sluiten bij de de-minimisverordening. Leningen verstrekt op grond van de Subsidieverordening Energiefonds Borne worden aangemerkt als geoorloofde steun. Omdat deze regeling een verordening betreft is het aan de gemeenteraad om deze vast te stellen.

4. Naast het energiedoel draagt het Energiefonds bij aan het verlagen van de exploitatielast van

maatschappelijke organisaties en aan het stimuleren van asbestverwijdering.

In het Renteblad is een rentekorting opgenomen voor maatschappelijke organisaties die investeren in energiebesparende maatregelen of in de opwekking van duurzame energie. Daarmee vergroten we de kans voor een maatschappelijke organisatie om te kunnen investeren in duurzame maatregelen. Dezelfde rentekorting geldt voor initiatiefnemers die na sanering van een asbest dak investeren in zonne-energie op het nieuwe dak. Exploitatieberekeningen laten zien dat in dergelijke gevallen de asbestsanering (deels) terugverdiend kan worden met de opbrengst van de zonnepanelen.

Het renteblad is een technische uitwerking van de verordening en kan door het college worden vastgesteld. Dit renteblad kent de mogelijkheid om in de komende jaren te worden bijgesteld.

4 Kanttekeningen

1. Financieel risico mislukte projecten.

Initiatiefnemers betalen het geleende geld in termijnen en in de afgesproken looptijd terug. Het risico bestaat dat niet alle initiatiefnemers dit kunnen (default) en dat de gemeente uiteindelijk minder geld terugkrijgt dan dat in lening is uitgezet.
De kans op default wordt als klein ingeschat. Soortgelijke regelingen als nu voorgesteld in Borne blijken in Drenthe (sinds 2013), Utrecht (sinds 2014), Groningen (sinds 2017), Oldenzaal (sinds 2017) en Losser (sinds 2018) nog niet te hebben geleid tot default of betalingsproblemen.
Bedrijven en instellingen die in Losser een energielening willen aanvragen moeten zelf ook een deel van de investering betalen. Uit de ervaringen in Drenthe is gebleken dat initiatiefnemers (bedrijven en instellingen) uitsluitend eigen vermogen inzetten voor duurzaamheid als de liquiditeit en solvabiliteit goed zijn en de initiatiefnemers ervan overtuigd zijn dat in de komende jaren niet extra geïnvesteerd behoeft te worden in het primaire proces, het personeel of het vastgoed. Dit maakt dat bedrijven en instellingen die in financiële nood zitten op voorhand al geen gebruik maken van de onderhavige regeling.

Gedurende de looptijd van de lening zal de aflossing en rente maandelijks automatisch worden geïncasseerd. Op deze wijze is er maandelijks zicht op het betaalgedrag van de lening nemer, kan er aan de hand van storneringen tijdig in overleg worden getreden met een lening nemer en kunnen mitigerende maatregelen worden getroffen om een eventueel default te voorkomen.

Het financiële risico zal opgenomen worden in de risicorapportage die wij als gemeente hanteren.

5 Kosten, baten en dekking

Voor het instellen van een revolverend Energiefonds is een bedrag benodigd van € 500.000 voor in eerste instantie een periode tot en met 31 december 2022. Gestreefd wordt het fonds in deze periode optimaal uit te zetten in de markt. Omdat het revolverend fonds een lening betreft zullen de bedragen op termijn terugvloeien in de gemeentekas. Afgezien van de kosten voor het management en het beheer van het Fondsmanagement, heeft het instellen van een energiefonds dan ook geen financiële consequenties voor het begrotings- en rekeningresultaat. Het beschikbaar stellen van de middelen leidt slechts tot een zogenaamde “balansmutatie”: eigen middelen of aan te trekken leningen worden omgezet in een vordering en leiden niet tot een effect op het begrotings- en rekeningresultaat. Rentebaten als gevolg van de opslag boven de eigen kapitaallasten kunnen gereserveerd worden om het geringe financiële risico (zie 4.1) mee af te dekken.

De Fondsmanager, die ruime ervaring heeft in eerdere genoemde provincies en gemeenten, werft nieuwe projecten, beoordeelt projecten, adviseert het college over het al dan niet verstrekken van

leningen en houdt toezicht op de aflossing van de leningen en het evenwicht tussen financieel en maatschappelijk rendement.
De gemeente Borne ondertekent, na ontvangst van volledige en door het management gecontroleerde financieringsaanvragen, de betreffende subsidiebeschikkingen en financieringsovereenkomsten en registreert deze in het digitale zaaksysteem.
De financiële administratie en afhandeling van de lening portefeuille wordt eveneens uitbesteed aan het fondsmanagement. Het fondsmanagement maakt periodiek afstortingen van geïnde aflossingen en rentebaten over naar de gemeente.

Ten behoeve van het fondsmanagement en –beheer sluit de gemeente een dienstverleningsovereenkomst af met Twenteco B.V. (21bij07162). In principe geldt een looptijd voor dit project tot en met 31-12-2022. Mocht het uitzetten van leningen flink tegenvallen dan behoudt de gemeente zich het recht voor om de dienstverlening door Twenteco B.V. na 6 maanden te beëindigen. Een vertrouwelijke offerte (21bij03726) voor de uit te voeren werkzaamheden en een pandakte (21bij07163) maken onderdeel uit van deze dienstverleningsovereenkomst.

De vergoeding die de gemeente betaalt voor het fondsmanagement en -beheer zijn in de Programmabegroting 2022 opgenomen.

De Fondsmanager rapporteert halfjaarlijks aan college en raad.

6 Vervolg na besluitvorming
Na vaststelling in de gemeenteraadsvergadering van 14 december 2021 wordt in afstemming met het fondsmanagement en de gemeente een moment gekozen worden waarop het fonds in Borne officieel wordt gelanceerd, waarvoor de media worden uitgenodigd.

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:
1. een revolverend energiefonds onder de naam "Energiefonds Borne" in te stellen, in principe tot en met 31 december 2022, dat gevuld wordt met een maximaal bedrag van € 500.000
2. daartoe de "Subsidieverordening Energiefonds Borne" vast te stellen.

Bijlage(n)
21int01764: Raadsbesluit
21bij03253: Subsidieverordening Energiefonds Borne 2021
21bij03254: Renteblad Subsidieverordening Energiefonds Borne 2021
21bij07162: Dienstverleningsovereenkomst Twenteco B.V.
21bij03726: Offerte Twenteco B.V. (vertrouwelijk)
21bij07173: Pandakte
21bij07841: Intern procedure handboek

Borne, 09-11-2021

Gemeente Borne

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

E.S.I. ter Koele drs. J.H.R. Pierik